

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z protestu C.S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 30 lipca 2020 r.

1. wyraża opinię, że zarzut protestu w zakresie pracy Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. przez krótki okres czasu w tzw. podgrupach jest zasadny, ale pozostaje bez wpływu na ważność wyborów;

2. wyraża opinię, że zarzuty protestu w zakresie wpisania do spisu wyborców dwóch nieuprawnionych osób oraz wyniesienia i stemplowania kart wyborczych poza lokalem wyborczym w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. są niezasadne;

3. pozostawia protest bez dalszego biegu w zakresie pozostałych zarzutów.

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Sądu Najwyższego 16 lipca 2020 r., skarżąca C.S. wniosła protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Skarżąca zakwestionowała prawidłowość przebiegu głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W., wnosząc o „unieważnienie wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2020 r. w OKW Nr [...]”. C.S. wywiodła pięć zarzutów:

1. wpisania do spisu wyborców dwóch osób nieuprawnionych – członków Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] (M.P. oraz M.S.), z adresem zbieżnym z adresem tej Komisji,
2. wpisania do spisu wyborców bliżej nieznaney osoby zmarłej,
3. nienależytego zabezpieczenia pomieszczeń w lokalu wyborczym,
4. nielegalnej pracy Komisji w podgrupach,
5. wyniesienia i stemplowania kart wyborczych poza lokalem wyborczym.

Do protestu dołączono kserokopię zastrzeżeń męża zaufania – G.W., do protokołu pracy Komisji oraz płytkę CD, zawierającą 5 zdjęć (4 zdjęcia plomb do drzwi oraz 1 zdjęcie spisu wyborców).

Sąd Najwyższy przeprowadził dowody opisane wyżej, w tym odtworzył zdjęcia zapisane na płycie CD.

Swoje stanowiska w sprawie zaprezentowali: Przewodniczący PKW (pismo z 22 lipca 2020 r.), który podkreślił, że nawet przy założeniu zasadności części zarzutów, nie mają one wpływu na wynik wyborów oraz Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. (pismo z 27 lipca 2020 r.), który stwierdził, że nie dopatrzył się nieprawidłowości w pracy Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W., wnosząc o uznanie zarzutów za bezzasadne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z normą art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), wskazana ustawa określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do treści art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, w zakresie

nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Zgodnie z normami art. 82 § 1 k.wyb. przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mających wpływ na wynik wyborów (pkt 2).

Wnoszący protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 321 § 3 k.wyb.). Nieprzedstawienie lub niewskazanie dowodów jest uchybieniem formalnym protestu wyborczego, które skutkuje pozostawieniem go bez dalszego biegu (art. 322 k.wyb.).

Stosownie do powyższego warunkiem *sine qua non* protestu jest wskazanie takiego naruszenia norm zawartych we wskazanych aktach prawnych, które miało wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów (Kodeks karny) ewentualnie naruszenia norm dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mających wpływ na wynik wyborów (Kodeks wyborczy).

W tak zakreślonych ramach prawnych uznać należy za niezasadny zarzut pierwszy dotyczący dopisania do spisu wyborców dwóch członków Obwodowej Komisji Wyborczej. W myśl art. 28 § 1 pkt 2 k.wyb., wyborca, na jego pisemny wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy, w której czasowo przebywa. Skarżąca błędnie uznaje, że możliwość dopisania do spisu przysługuje jedynie w przypadku zamieszkania na obszarze danej gminy. Treść art. 28 § 1 pkt 2 k.wyb. wskazuje wyraźnie, że można dopisać wyborcę do spisu także, gdy przebywa on na danym terenie choćby czasowo. Nie budzi wątpliwości, że dwoje wskazanych członków Komisji,

przebywało w dniu głosowania na obszarze jej właściwości, a ich dopisanie do spisu było całkowicie legalne.

Jedynie na marginesie należy wskazać, że dopisanie do konkretnego spisu skutkuje wykreśleniem wyborcy z innego spisu, w którym figurował on poprzednio. W konsekwencji, możliwość oddania głosu przez dwóch członków Komisji – którzy są także wyborcami – w żaden sposób nie naruszałaby zasady równości wyborów. Zarzut pozostaje więc całkowicie niezasadny.

Niezasadny jest także zarzut piąty dotyczący „wyniesienia i stemplowania kart wyborczych poza lokalem wyborczym”. Pomieszczenie przylegające do głównego pomieszczenia, w którym znajduje się urna wyborcza, pozostaje w obrębie lokalu wyborczego, który z natury rzeczy stanowi pewną, funkcjonalnie połączoną całość. Zarzut ten jest zbyt daleko idący i niezasadny.

Jeśli idzie o zarzuty drugi i trzeci, to Sąd Najwyższy pozostawił je bez dalszego biegu. Jak już wskazano wyżej, wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 321 § 3 k.wyb.). Po przeanalizowaniu materiału przesłanego przez Skarżącą, w tym zwłaszcza zdjęć zawierających obrazy plomb na drzwiach, Sąd Najwyższy uznaje, że protest nie spełnia w zakresie zarzutu drugiego i trzeciego formalnych wymogów ustawowych.

W odniesieniu do zarzutu „wpisania do spisu wyborców osoby zmarłej”, to uznać należy, że jest w tym zakresie zdecydowanie zbyt mało danych pozwalających na jego rozpatrzenie. Skarżąca opiera się wyłącznie na zastrzeżeniach męża zaufania, które są w zasadzie nieweryfikowalne. Zwłaszcza nie podano imienia i nazwiska osoby zmarłej, o którą chodzi w podanej sytuacji. Jedynie na marginesie, zauważyć należy, że powyższe uchybienie – przy założeniu, że jest ono zgodne z rzeczywistością – polega nie tyle na „wpisaniu”, co na braku wykreślenia osoby zmarłej ze spisu. Także i w tym przypadku, jakkolwiek formalnie może stanowić to naruszenie prawa, nie ulega wątpliwości, że niewykreślona osoba zmarła nie może oddać głosu w wyborach, co powoduje całkowity brak wpływu tego zarzutu na ważność procesu wyborczego.

Podobnie w odniesieniu do zarzutu trzeciego, tj. nienależytego zabezpieczenia pomieszczeń, poprzez wadliwe – zdaniem C.S. – plomby wyborcze,

w ocenie Sądu nie sposób dojść do takiego wniosku przy uwzględnieniu przesłanego materiału dowodowego (zdjęcia z płytki CD). Z wyjaśnień Przewodniczącego OKW nr [...] w W. wynika, że Komisja Obwodowa otrzymała wszelkie niezbędne materiały do prawidłowego zabezpieczenia pomieszczeń lokalu wyborczego, a żaden z jej członków nie zgłaszał problemów związanych z prawidłowym funkcjonowaniem i zabezpieczeniem lokalu. Sąd uznał w tym zakresie podany zarzut za nieuprawdopodobniony.

Natomiast zasadny okazał się zarzut czwarty, sprowadzający się do podniesienia okoliczności nielegalnej pracy Komisji w tzw. podgrupach, co utrudniało pełnienie obowiązków przez męża zaufania. Zarzut ten został uprawdopodobniony przez Skarżącą, a zwłaszcza przez oświadczenie męża zaufania – G.W., a jego zasadność została w zasadzie potwierdzona przez Przewodniczącego OKW nr [...] w W., który przyznał, że opisana sytuacja miała miejsce. Przewodnicząca Komisji Obwodowej poprosiła jednego z jej członków o stemplowanie kart do głosowania w pomieszczeniu, w którym przechowywane były materiały wyborcze. Następnie, po zwróceniu uwagi przez męża zaufania, wykonywanie tej czynności zostało przeniesione i dokończzone w pomieszczeniu głównym. Zarzut okazał się zatem zasadny.

Należy jednak uznać, że nie wykazano, że ten przypadek naruszenia prawa wyborczego miał wpływ na ostateczny wynik wyborów, w sytuacji gdy różnica głosów pomiędzy kandydatami wyniosła 422.385. Dlatego też wniosek C.S. dotyczący unieważnienia wyborów na Prezydenta RP nie może zostać w żadnym stopniu uwzględniony.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 wyraził opinie, jak w punkcie 1 i 2 sentencji postanowienia, zaś na podstawie art. 322 § 1 zd. 1 w zw. z art. 321 § 1 k.wyb. i w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, pozostawił protest bez dalszego biegu w pozostałym zakresie (punkt 3 sentencji postanowienia).